

POČINAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

3. čislo

Budyšin, měrc 1956

Lětnik 6

Bibliske rozpominanje

Swjaty póst / Luk. 9, 51-56

„Hlej, my džemy horje do Jeruzalema“; tuto slowo našeho Zbožnika je heslo cyłego martrowneho časa, w kotrymž nětko stejimy. Kožda njedžela wjedže nas bliže k Jeruzalemej a to rěka k čerpjenju a wumrjeću, ale tež k horjestaću a k dobyću.

Jezus je na puću do Jeruzalema, ale kajki je to puć! Wšudžom někajki zadžewk. Čłowjekojto stupja jemu napřečo, zo bychu wot njeho wotwobročili jeho horke čerpjenje a wumrjeće, zo by won po lóšim puću šol. Spytowanja so wšudžom pokazuja. Tak stupi jeho wučomnik Pětr k njemu, wza swojeho mištra k sebi, wjersny na jeho a džeše, zo njesmě so dać čłowjekam morić. A kajke krute wotmołwjenje ma Jezus na tajke słowa: Dži woće mnje přeč, satanaso, ty sy mi k pohóršenju, přetož ty njeměniš, štož je Bože, ale štož je čłowječne. Wědžo, zo je wola jeho Wótca, čłowjestwo wumoc, njezhubi swój wotyknyjny kónc: horje do Jeruzalema! A na tutym puću chce hišće wšitkim pomhać, zo bychu so k njemu wobročili. Tak budže póstny čas za nas žohnowany čas, a čas čerpjenja može być w našim žiwjenju čas pokuty. Pomysl na to, luby čitarjo, hdyž maš na so wzac křiž.

Jezusowy čas běše dopjelny, zo dyrbješe wot tudy přeč wazyt być, a nětko je won ducy po puću do Jeruzalema. Jeho mysle drje su zložene na to, štož na njeho tam we wulkim měsće čaka. Ale při wšěm tym njezabudže, so tež wo swoje zemske wěcy starać, jeho pólisi dyrbja jemu hospodu w zamaritskim měsće přihotować. Ale kajke bě to powitanje! „Či jeho njeprějmachu!“ Kak bě to možno? Hewak bě tola zamaritski lud jara hospodliwy. Mjez

židowskim a zamaritskim ludom běše wulka zwada. Židža hladaču z wotpokazanjom a ze zacpěćom na zamaritskich a běchu jich wuzamkli wot swojeho templa w Jeruzalemje. Kajka hida a kajke mysle we wutrobach Samaritskich bydlachu, widzimy z tych slowow, kotrež zamaritska žonska k Jezusej praji, jako won ju při studni wo wodu prošeše (Jan 4, 5).

Woni Jezusa wotpokazachu, dokelž běše swoje wobličo wobročil hić do Jeruzalema. Kajke zahorjenje za swoju wěru a kajku hordosć su woni měli! Ale kajku přećiwosć zbudži tute zadžerženje pola wučobnikow Jakuba a Jana! Tute wotpokazanje jeju mištra plaći tež jimaj, tak měnitaj, a tohodla zaso tajke rozhorjenje. Na čłowjeske wašnje byštaj najradšo činiloj a hanjerjow moriloj.

Ale Jezus wjedže jeju zahorjenje na prawy puć: „Njewěstaj, kajkeho ducha džěsći staj? Čłowjeski syn njeje přišol, zo by čłowjekow duše kazyl, ale zo by je wobchowal.“ Haj, kajkeho ducha

džěsći? Wučomnikaj chcystaj to skazyć, štož je před wočomaj, a mataj so tak kaž džěći swěta. Jezus pak jeju powučí. Wón, Zbožnik swěta, hlada jenož na dušu a chce ju wobchować. Lubosć Boža jeho na swět posla, a wón lubuje koždu dušu.

Kajkeho ducha džěćo sy ty? Kak by so ty zadžerzał, by-li ty namakał tajke wotpokazanje Jezusa dla? Bohu budž džak, zo směmy hišće stejeć w zwjazku z nim, zo směmy hišće hladać na našeho Knjeza a wot njeho wuknyć! Na swěće je nětko wulke wojowanje. Duch swětny pyta přeco bole dželać, zo by wobse-džał cyły swět. Duch hidy a nje-přećelstwa chce powalić cyły swět do njeměra a njeporjada. Hdy bychmy my tola so wšudžom a stajnje dopomnili, zo mamy być džěći Jezusoweho ducha, to rěka teho ducha, kiž je polny lubosće přećiwo koždemu čłowjekej a widzi w swojim blišim dušu, za kotrež je před Bohom sobu zamol-wity. W Jezusowym duchu žiwy być, rěka wšitko to wotwobročić

wot druheho, štož mohlo jeho dušu skazyć, a rěka, pomhać k temu, zo so jeho duša namaka k Jezusej. A wosebje tam, hdžež je hida a njepřečelstwo, mamy z lubosću pytać, dušu wuchować, zo njeby skažena byla. Wjele přikładow křesćanskeje lubosće namakamy na polach zwonkowneho a znutřkowneho misijonstwa. Naši misijonarojo wučahnychu do cuzeho kraja, zhoriwši tam wjele

njepřečelstwa a přećiwnosće wotmołwjachu ze słowami a skutkami lubosće. Abo hladaj do Bethela, města smilnosće, do Bodelschwingskich wustawow. Štož je tam Bodelschwingsh, na kotrehož dnja 6. měrca, na jeho 125. narodninach, spominachmy, tworil, je nastalo ze swjateho zahorjenja a z lubosće k Bohu a k blišim. Jezusowy duch je tam žiwy.

Tak ma tež być naša stajna mo-

dlitwa: Knježe Božo, daj nam spominać na to, kajkeho ducha džěci smy a mamy być, zo tež my w prawym zahorjenju a sprócniwej lubosći wojujemy za twoje kralestwo.

Luby Jezu, zbudź mje ty, zo bych za tobu ja chodzil. Spožć, zo twój Duch sam mi by čichu mysl do duše plodzil.

Měrní jonu zbožni su,
woni twój raj dostanu.

Zeńdženje serbskich cyrkwinskih sobudźelaćerjow 13. 2. 1956 w Budyšinje

Zaso zhromadzi so wulka ličba serbskich ewangelskich mužů a žonow w Budyšinje na Hornčerskej hasy we wosadnym domje Budyskeje Pětrowskeje wosady, zo bychu zhromadnje Bože slovo slyšeli, so dali z nim posylnić we wěrje a wo swojich křesćianskich nadawkach a možnotach wuradźowali.

Zhromadźizna so zahaji z kemšemi, na kotrychž farar Wirth-Njeswaćidlski předowaše wo słowje profety Jeremiasa (22, 29):

Ow krajo, krajo, krajo, poslučaj na slowo Knjeza!

Z profetowych słowow slyšimy wšu jeho dušinu procu wo swój lud, jeho stysknosć a želenje dla skaženosće izraelskich džěci. Žaneho měra sej njepopřa, zo njeby čłowjekow z napinanjom wšitkich swojich mocow namołwjal, Bože slovo slyšeć a po nim swoje žiwjenje zložiť. Profetu sebi předstajamy jako suchokosćateho, dušinje martrowaného, a z wutrobu tak sprawnje zmysleného čłowjeka. Tajki prawy wotročk swojeho Knjeza, kotryž njedźiwajcy wšeho stracha a njedzaka swěru a woporniwe sluzi.

Čhodla pak woła s. i. lud z tajkimi bolosćemi? Njecu tola lud w swojej skaženosci dže swój puć po swojej woli. Nochce-li sej dać radzić, potom njech wostaji! Wšak změje sam nuzy swojich hrěchow njesć. Nam duchownym wšak husto dosć porokuja, zo Bože slovo předuujemy pjenježneje zaslužby dla! Što chcemy na to wotmołwić? Wězo sej z tym swój wšedny chlěb dobywamy. Běda nam, jeli zo budže jonu tež Bož: wusud rěkać: Dži wote mnje! Ty njeměnješe mje a moje swjate slowo, ale sebje, swoju zaslužbu, swoju česć!

Na tym pak žaneho dwěla być njemože: Jeremias njeje žaneje mzdy, žaneje česće, žaneho swětného wužitka hladał. Kak rady by swoje čežke zastojnstwo wotbył. Wot wšeho spočatka bě so před nim bojal: Ja sym přemłody. Ale Böh bě jeho powolał a Bože slowo paleše we nim kaž žiwy woně, zo njemožeše mjelćeć.

Čehodla je potajkim profeta swój lud tak swěru wołał: Ow krajo, krajo, krajo, poslučaj na slowo Knjeza? Zo by Bohu z tym poslušny byl! — Dokelž je swój lud pře wšo lubo měl. Jemu běše jeho žel. Lud sej ryješe džěrawe studnje a studnju ze žiwěj wođu wupušći! Koho njedyrbjala to wutroba boleć? Bože dobre kaznje měč a tola puć hrěcha a zahuby hić, to profeta njemože změrom přihladować. Böh chce swoje džěci bohaće žohnować, ale, ow běda, wone so wotwobročeja wot njeho zaccpěwajo wěru, wěrnosć, swěru, dowěru. Hai, naša rjana serbska rěč nam hižo po słowach pokazuje, što do rjaných a nadobných počinkow bychmy z wěru wšo zhubili.

Prawi předarjo Božeho słowa, wěrní měšnicy su stajnje wo wěrnosć wojowali a napřećiwo stupali wšém tym, kotřiž „troštuj“ lud z prōzdnymi słowami wo zbožu a derjeměću, kotrež pytaja, dokelž nochcedža znać Boha, jenož tu na zemi.

Jeremias njemože mjelćeć. „Ach krajo, krajo, krajo, poslučaj tola na slowo Knjeza a wotwobroč so wot puća skaženja, bolosćow a nuzy na puć pobožneje pócćiwosće, měra a pokoja!“

Změje jeho wolanje wuspěcha? Kajki bě hač dotal wunošk jeho procowanja? Je lud tajkeje swěry hōdny? Jeremias je cyle wěsće

strozby dosć, zo sej njećini žanych wopačnych sonow. Won pak ma dowěry dosć do Božeho słowa. Na njo procu a nuzu wažić, njeje podarmo. To je swjata služba lubosće.

Wukonjamy my ju swěru dosć? Kak lohce tola wostabnjemy: To wšak je wšo podarmo! Woni nochcedža posluchać. Mamy swói lud dosć lubo, hdyž so z tajkimi myslimi spokojamy? Njeje to zrudna wěc, zo so w swojej malej, wuskej serbskej domiznje z tak mnohimi towaršemi, z kotrymiž běchmy něhdy wutrobnje sprěčeleni, ani wjace njezetkamy? Hdyž pak sej tola při někajkej skladnosći ruku zawdamy, njewěmy prawje, wo čim mohli hromadu porěčeć. Haj, samo hōrke slowo je so wuprajiło: Ja z nimi wjace nje-rěču, dokelž . . . Njech ma tež wažne přičiny, ale njeje to nje-poslušnosć? Njeje to zrudny dopokaz slabeje lubosće k swojemu ludej?

Ow krajo, krajo, krajo, poslučaj na slowo Knjeza! K temu předewšém slusa, zo su tu předarjo po přikładze Jeremiasa, kotřiž bychu woporniwe, ze sprócniwym dušinym džělom ludej Bože slowo připowědali — wěrjo, zo je Bože slowo hojaca, spomožna moc k zbožu, k měrej, k žiwjenju našeho lubeho luda.

Farar Albert-Malešanski referowaše wo temaće:

Kak wubudžu radosć a lubosć za cyrkej a wěru w džěsću?

Surowe, strašne slowo rěka: Štož ma młodžinu, ton ma přichod! Tuž so před lětdžesatkami započea hrōzbně wojowanje wo młodžinu za wšě možne zajimy. To njesmě być wotpohlad cyrkwe, sebi młodžinu dobyć, zo by jenož swój přichod sej z tym za-

wěsčila. Hdyž so wo młodzinu prócujemy, potom jeje sameje dla, zo by wona k žorlu žiwjenja přišla a při nim zawostala. Tohodla je tež naž Zbožnik wučobnikow poswaril: Dajće džěćatkam ke mni přińć a njewobarajće jim, přetož tajkich je njebyjeske kralestwo.

Potajkim: Přičina našeho bėdženja wo młodzinu ma być lubosć a naš najkmańši srědk při tym budže naš samsny přikład.

Džěćo so z lětami wuwija. Džěćo ma přeco zaso hinaše wašničko. To dyrbi kóždy wědзец a wobkedžbować, kiž ma z džěćimi činić. Kelko džěćacych njepočinkow a zasakłoscow ma swoju přičinu w njeleposách dorosćenych. Swoje džěći chcemy za prawych pobožnych křesćijanow wukublać, a Bóh Knjez chcył hnadnje wobarać, zo njebychmy ze swojimi zmylkami, z njerozumjenjom z džěćom runje to nawopačne docpěli. Tuž je nuzne, zo džěću po wašnju, kaž je to jeho starobje přiměrjene, wo Jezusu powědamy a jo na cyrkwinske žiwjenje přiwučamy. Potom tež džěćo njebudžemy trjebać nuzować, ale wone změje same zajim a lubosć k tomu. To stajne: „Ty dyrbiš to“ a „Ty dyrbiš tamne“ njeje dobre.

Džěćo budže dorosćenemu dżakowne, hdyž ma tón chwile za nje. Zbožne te chwile, hdyž je mać abo tež nan džěću pobožne stawizny z Biblije powědał a džěćo modlitwu wučil.

Z tym smy pola druhého dypka: Prawu radosć a lubosć k Božemu słowu so w džěću wubudzi najlěpje z přikładom. „Nam su tele stawizny wažne, a tuž dyrbiš je tež znać.“

Nic: Dži kemši! Ale lěpje rěka: Pój sobu kemši! Abo, zo džěćo hižo žadosćiwje čaka na čas, hdyž budže tež směć sobu ke mši ze staršimaj hić. Hdže pak su naši starši na kemšach?

Swojba sedži za blidom. Dokelž je wopyt přišoł, ma so k blidu modlić. Tuž so modli najmlodše džěćo. Čehodla wone? Dyrbi so wopyt džěćowej mudrosći džiwać? Hdyž so wšitecy hromadže z hlosom njemodla, potom je to tola wěc nana, zo won modlitwu wuspěwa. Hańbuje so won snano?

Farar Wyrgač porěča wo temaće, kotryž nas džiwažo na konfirmaciju wosebje zajimowaše.

W diskusiji so wjele dobrych mysłow a pokiwow wupraji. Hdyž

so tež ničo na tutej zhromadźiznje njewobzamkny — škoda! — tak směmy so tola nadзец, zo wšitecy přítomni z nowym pohonom a posylnjenjom we wěrje so dom wróćichu.

Bohu budž česć a chwalba!

W.

Přiblizowanje w spowědnym prašenju

Na poslednim kublanskim dnju za cyrkwinski předstejerjow w Budyšinje wupraji so jedyn bratr jara chutnje a dokładnje wo konfesionalnej nuzy w našej ewangelskej cyrkwi. Čehodla so mjenujemy ewangelsko-lutherscy,

ewangelsko-reformowani a ewangelsko-unowani? Čehodla na wšelake wašnje Bože wotkazanje swjećimy?

Tež tu nima so wulki problem a hišće wjetša nuza w našej cyrkwi dale rozrisować. Jenož tak wjele njech je prajene: Smy po puću jedyn k druhemu! Zajimawe je w tutym zwisku, štož profesor Kreck před teologiskim seminarom w Herborne njedawno k tutemu prašenju praješe. Won zwěsći, zo je mohło rozrěčowanje na wšěch stronach w poslednim času wěste stwjeržene nahlady wo Božim wotkazanju zmjechčić. La.

Arnošt Bart njebohi

15. 2. 1956 zemře w Brězyncy naš luby, swěrný Arnošt Gustav Bart 85 lět stary. Poslednje lěta běše chorowaty byl, tak njemožeše poslednje poldra lěta swěrný kemšer wjace do Božeho domu přichadзец. Za strowe lěta bě tola lědma hdy jedne serbske kemše skomdžil.

Won slušese zawěrnje do našich najswěrnějšich wosadnych.

Won bě nam z rjanym přikładom narodnje swěry.

W Lětonju w Poršičanskej wosadze so narodži, nawukny překupstwo a je w Lipsku Zwjazk němskich překupckich přistajených (Deutscher Handelshilfenverband) sobu založil. Jako mlody čłowjek je do swěta šoł a je w Italskej a w Francoskej dželał. Je so pilnje zaběrał ze słowjanskimi rěčemi — wosebje pak z českej. Dom přišedši je bórže do politiskeho džěla zapřimnył a ie

so dał za wotposlanca konserwativneje strony wuzwolić.

Jeho wosebita lubosć pak slušese stajnje a přeco serbskemu ludej. Štož je na tym polu dželał a dokonjał, to je so hižo na druhim městnje wuzběhowało.

My jeho lubowachmy jako horliwego Serba a jeho mjeno w čestnym wopominanju zachowamy. Pola njeho slušestej narodna lubosć a pobožnosć hromadu. Jako so won 11. 5. 1897 z Lejnu rodž. Mjeltkec woženi, so na jeho kwasu přenje dary za Chwacičanski Boži dom skladowachu.

Ze serbskim předowanjom pod tekstom:

„Ja sym žiwy a wy budžecé tež žiwi!“

jeho wotemrěte čelo njedzelo. 19. 2. 1956, na Delnjohórčanskim pohřebnišću do Božej role položichu. W.

Arnoštej Bartej do kašća

† 15. 2. 1956; pohrjeb 19. 2. 1956

Luby bratře, polsta lět na swěće so znajachmoj.

Jara je so změnil swět, jenakaj mój wostachmoj.

Sto je naju wjazalo?

Horjachmoj so za Serbstwo.

Dželałoj smój za naš lud, kaž a kelkož možachmoj.

Biješe naj sud a křud, mužnje w horju čerpjachmoj.

Sto je naju džeržalo?

Lubosć, džěło za Serbstwo..

Ty nět dowojował sy;

twoje čelo w měrje spi.

Ty pak, ty pak, hdže sy ty?

Dušu smjerć čí njezniči!

Mzdu, kiž zaslužil sy tu,

Boh čí wuplać niebiesku!

Kantor Hajnik-Hučinjanski 85 lětny

27. 2. 1956 woswjeći poměrnje čily a strowy kantor Hajnik-Hučinjanski swoje 85. narodniny.

1871 narodži so jako syn železnicarja w Huńčoricach pola Huski. Jeho nan pak bu bórže přesadženy do Rozwodec pola Budestec. Tam je nanej našeho njeboh mištra Bjarnata Krawca do šule chodźil. Hdyž bě Budyski wučerski seminar dochodźil, bě potom za kantorskeho wikara w Poršicach, pozdžišo za wučerja w Bórku pola Budyšina a wot 1. 1. 1898 za wučerja a kantora w Hućinje, doniž so w léce 1933 na wumjenk njepoda. Hućinjanskej wosadze je wšě swoje mocy wěnował. Tam je založil cyrkwinski chór. Pod jeho nawjedowanjom je so tam nowa šula natwarila.

Džensa hišće scěhuje won kedźbliwje cyrkwinski hudźbu a so wjeseli každého postupowanja na tutym polu. „Pomhaj Bóh“ a

„Nowu Dobu“ čita z wulkim zanjimom.

Bóh Knjez chcył jemu dale spožčić miły wječor žiwjenja. W.

Domašowy kantor prof. dr. Ramin njebohi

Ewangelska cyrkwinska hudźba, na kotrejž so tež my Serbja wjeselimy, je jedneho swoich wulkich zhubila. Günter Ramin je 27. februara hakle 57 lětny w Lipsčanskej chorowni nahle wumrěl. Wón běše wot 1940 z kantorom Domašoweje cyrkwyje w Lipsku a z tym jedyn z naslědnikow Jana Bosćijana Bacha, kotrehož

jara lubowaše a kotrehož skutki zamó krasnje hrać a wukładować. Wón běše z wjednikom swětasławneho Domašoweho chóra a je z nim jara husto w tukraju a we wukraju pućował. Ramin běše zakład swojeho džěla twjerdže w kemšacym žiwjenju zakorjenil a čuješe so přeco a wšudžom jako muž cyrkwyje. La.

Naš cyrkwinski dzeń 1956

Naš lětuši serbski cyrkwinski dzeń budže — da-li Bóh — 2. a 3. junija w Delnim Wujezdze. Sobotu, 2. junija zhromadźuja so cyrkwinsky předstejerjo a druzy wosadni sobudželačerjo. Njedzeli pak wšitkich lubych ewangelskich Serbow, młodych a starych, z horow, z hole a tež z Blótow wočakujemy. Z Budyšina přez Njeswačidło a Rakecy a Wojerecy pojedže wosebity čah, tak zo móže so každy, kiž ma daloki puć, wobdžělić.

Tema našeho zjězda rěka „Swjate misionstwo“, a to toho dla, dokelž je 1956 jubilejne lěto lutherskeho swětowego misionstwa. W léce 1656 založi Bartolo-

maus Ziegenbalg w Indiskej tamniše misioniske džělo. A tutón Ziegenbalg běše Lužičan! Narodži so w Polčnicy, hdžež čas džěćatstwa a młodosće dožiwi. Misioniski inspektor našeje sakskeje ewangelskeje cyrkwyje, knjez farar Mosig z Drježdźan, budže mjez nami. My chcemy tež wšitkich ewangelskich Serbow wopominać, kiž su na misioniskim polu sobu džělali.

Wšitkich přeprašujemy wutroňnje na tutón cyrkwinski dzeń, wosebje pak lětsa młody lud, za kotryž so přihotuje wosebita hodžina młodžiny.

W přichodnych cislach wjace zhoniće! La.

Z džěla ewangelskeje cyrkwyje w Pólskej

Ewangelska cyrkwe w Pólskej rozprawja, zo je so cyrkwinske žiwjenje zašleho lěta dale a bóle normalnje a měrnje wuwilo. Jako jara wažnu powšitkownu cyrkwinski službu woznamjenja wona biskopske wizitacije, kotrež biskop Kotula zwjetša sam wotměwaše. Dale so mójnje w džensnišej ewangelskeje cyrkwi w Pólskej ewangelizuje. A drje nima tajke ewangelizacije jedyn jenički farar abo ewangelista sam, ale woni wobhladuja ju jako zhromadne, bratrowske džělo. Každý wječor rěči druhi. Služba ewangelskeje cyrkwyje tam w diasporje, w rozpróšenju, njeje jednora. To so njedawno pokazowaše, jako zjězd wšitkich cyrkwinski chórów we Wařawje přihotowachu. Někotre sta spěwarjow so zeždžechu.

W nowej Pólskej liča nětko wokoło 110 ewangelskich fararjow. Dorost so wukubluje we Wařawje. Tam so dotalna teologiska fakulta přetwori do samostatneje akademije z internatom w domje diakonisow Chcylice pola Wařawy. Z rektorom je profesor dr. Niemczyk. 1954 mějachu na tutej akademiji 20 ewangelskich a 7 starokatolskich studentow. La.

Z Awstraliskeje wróćo

Biskop d. dr. Oto Dibelius je so do Barlna wrócił. Štyri nje-dzele dołho je so wobdžělił na wuběrku swětoweje cyrkwinskeje rady w Gilbuła w Awstraliskej. Tam so wobzamkny. přichodnu swětowu cyrkwinski konferencu 1960 w Aziskej — naskerje na kupje Ceylon — wotměwać. Problemy młodych cyrkwjow w Aziskej su nětko wosebje aktualne. Wulki začišć je na biskopa tež wopyt němskich wosadow w Sidney a w Melbourne činił. Tam drje su tež ewangelscy serbskeho pochada; přetož před wjace hač 100 lětami je mnoho Serbow do bliskosće Melbourne wupućowało. La